

NATURA 2000 v Sloveniji

LJUDJE Z NARAVO — NARAVA ZA LJUDI

KAZALO

Varstvo narave	3
Zakaj Natura 2000	5
Kaj je Natura 2000	7
Območja Natura 2000 v Evropi	8
Območja Natura 2000 v Sloveniji	8
Gozdovi	11
Mozaična kulturna krajina	12
Travniki	15
Reke, jezera in mrtvice	17
Močvirja in barja	19
Podvodni svet	21
Jamski svet	23
Skalovja in gorski svet	25
Grožnje območjem Natura 2000	26
Kaj nam daje narava	27
Upravljanje območij Natura 2000	29
Spremljanje stanja na območjih Natura 2000	31
Razvoj z naravo - presoje vplivov	32
Projekt SI Natura 2000 upravljanje	34
Natura 2000 in Slovenia and	
SI Natura 2000 management project	35

Izdal: Zavod RS za varstvo narave

Besedilo: mag. Mateja Nose Marolt

Strokovni pregled: mag. Martina Kačičnik Jančar,

mag. Breda Ogorelec, mag. Robert Turk, mag. Karin Gabrovšek

Lektura: Henrik Ciglič

Fotografije: Klavdij Bajc, Matjaž Bedjanič, Branko Brečko, Nika Debeljak Šabec, Petra Draškovič, Bojana Fajdiga, Peter Gedei, Tilen Genov, Primož Glogovčan,

Lidija Hočevar, Andrej Hudoklin, Samo Jenčič, Matjaž Jež, Martina Kačičnik Jančar, Miro Kastelic, Boštjan Kepić, Dušan Klenovšek, Janez Mihael Kocjan,

Lovrenc Lipej, Tihomir Makovec, Jure Marolt, Tomaž Mihelič, Borut Mozetič, Mateja Nose Marolt, Mirko Perušek, Slavko Polak, Marjan Richter, Metod Rogelj,

Sonja Rozman, Valentin Schein, Matej Simčič, Andrej Sovinc, Dare Šere, Tadeja Šubic, Tina Trampuš, Paul Veenvlied, Martin Vernik, Barbara Vidmar in Arhiv ZRSVN

Ilustracije: Samo Jenčič

Oblikovanje in tisk: Birografika Bori d.o.o.

Naklada: 5.000 izvodov

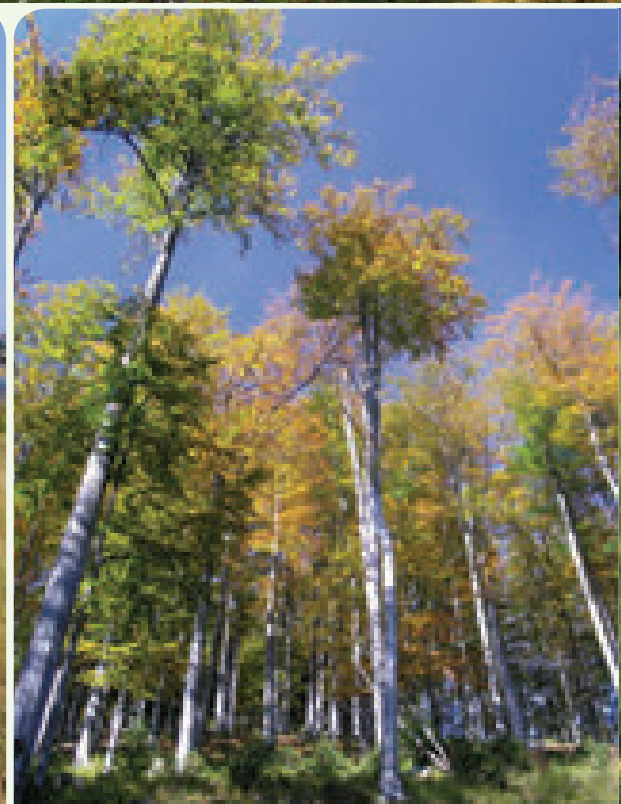
Maj, 2015

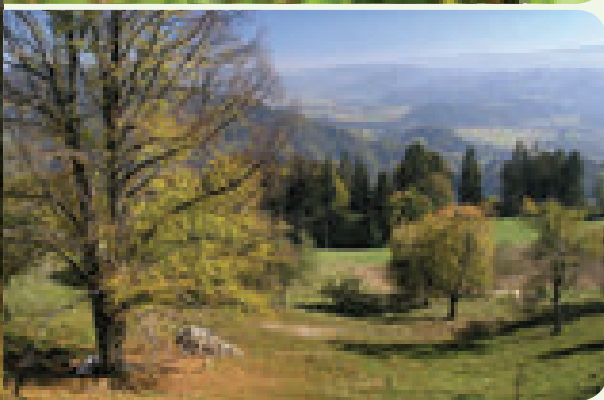
Narava je naša dediščina.

Evropa pokriva manj kot 5 % površine Zemlje. Sega od mrzlega severa prek obširnih ravnin srednje Evrope in gorskih pregrad do toplega Sredozemlja. Evropa je majhna, a izredno pisana in raznolika. Raznolike pa so tudi rastline in živali, ki tu živijo.

K veliki biotski raznovrstnosti pripomorejo razlike v podnebjju, oblikovanosti površja in geologiji. Veliko pa je k biotski raznovrstnosti prispeval tudi človek, ki je razvijal različne načine obdelovanja zemlje. Ekstenzivne travnike, pašne planine in kulturno krajino je soustvaril človek, v njegovih rokah pa je tudi njihovo ohranjanje.

Narava okoli nas je edinstvena, dobili smo jo v dar in takšno moramo zapustiti tudi našim potomcem.

Varstvo narave

Narava je neprecenljiva dobrina in za njeno varovanje moramo prispevati vsi. Ohranjena narava je osnovni kapital nekega območja, regije, države. Tako je ohranjena narava tudi močan kapital Slovenije in tudi naša velika razvojna priložnost hkrati.

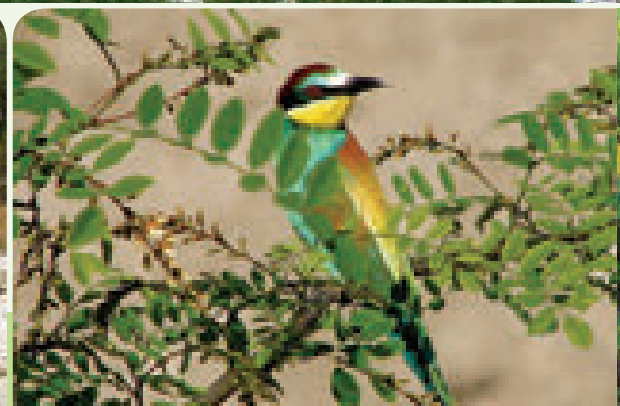
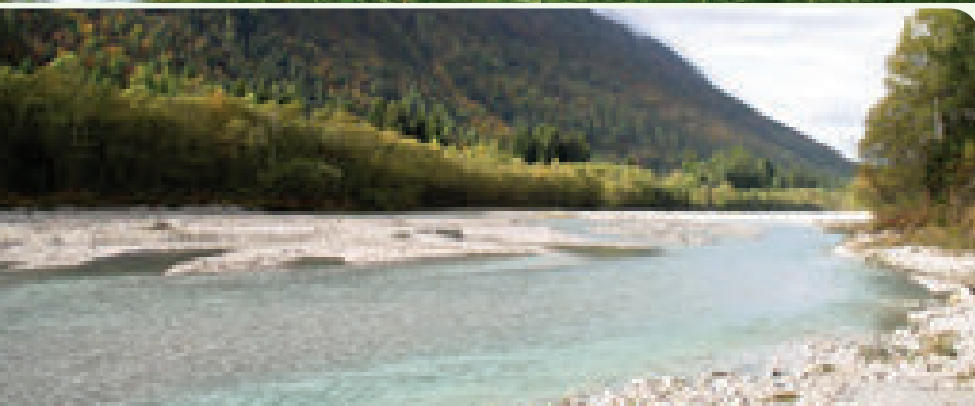
Prizadevanja za varovanje naravnih bogastev in lepot narave sega daleč v slovensko zgodovino. Prvi naravovarstveni program je na Slovenskem nastal z leta 1920 podpisano Spomenico, ki jo je pripravil Odsek za varstvo prirode in prirodnih spomenikov pri Muzejskem društvu za Slovenijo. Od prvih pobud v začetku dvajsetega stoletja pa do danes se je ideja po nujnem varstvu narave nenehno razvijala in je danes podlaga za oblikovanje in razvoj trajnostne oz. vzdržne družbe. Torej takšne, ki s svojimi dejanji prispeva k dobrobiti generacijam, ki prihajajo za nami.

Toda zakaj je naravo treba varovati? V predindustrijski dobi je bil vpliv človeka na naravo majhen. Sodobna družba pa s svojim razvojem in dejavnostmi naravi pogosto ne prizanaša. Pretirano črpanje in krčenje naravnih virov (les, prst, voda) puščata neizbrisen pečat v okolju, v katerem živimo.

A vse le ni tako črno. Kot družba smo že prepoznali prednosti, ki nam jih narava daje. Iz teh spoznanj prihajajo prizadevanja za varovanje narave in varstvo vseh oblik življenja. Vzdržno ravnanje z naravo nam narekuje tudi zakonodaja Evropske unije, kot na primer z opredelitvijo območij Natura 2000.

Le ohranjena narava nam bo vračala s svojimi uslugami in le tako bomo upravičeno izgovarjali geslo »Ljudje z naravo, narava za ljudi«.

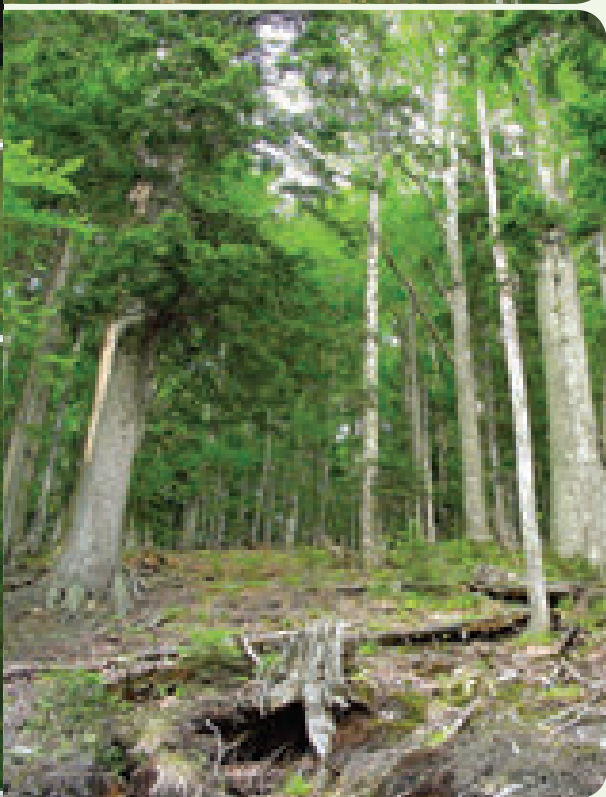

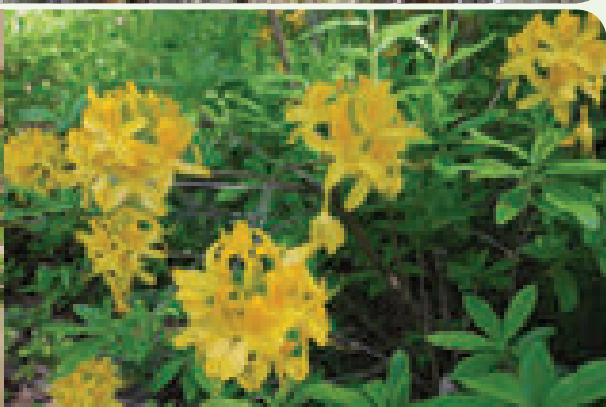
Zakaj Natura 2000

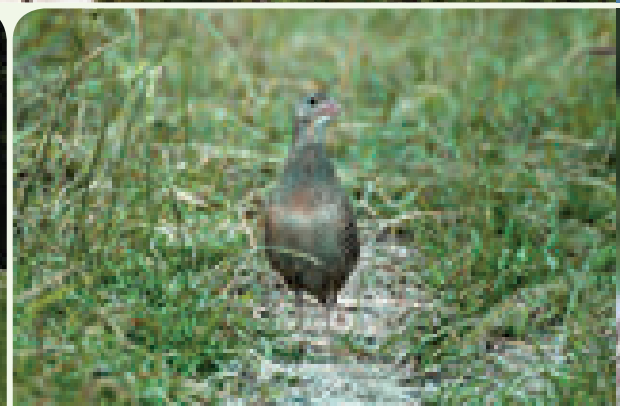
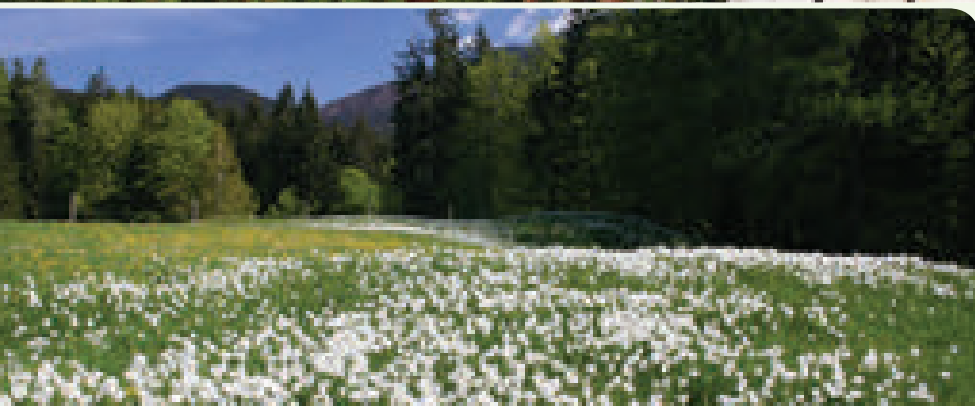
Biotska raznovrstnost v Evropi upada. Izginjajo poplavni gozdovi, mokrotni travniki, spreminja se kulturna krajina. Še posebej so na udaru lažje dostopni predeli in tista življenjska okolja, ki so z vidika gospodarske rabe manj zanimiva. Številne rastlinske in živalske vrste smo zato potisnili na rob preživetja. Nekatere celo čez rob kjer poti nazaj ni.

Da bi zaustavili in obrnili trend izumiranja rastlinskih in živalskih vrst, je Evropska unija vzpostavila mrežo območij Natura 2000. Z omrežjem varovanih območij države članice EU sodelujejo pri varovanju ogroženih vrst ne glede na državne meje.

Podpiram nevladne organizacije, katerih poslanstvo je ohranjanje narave.

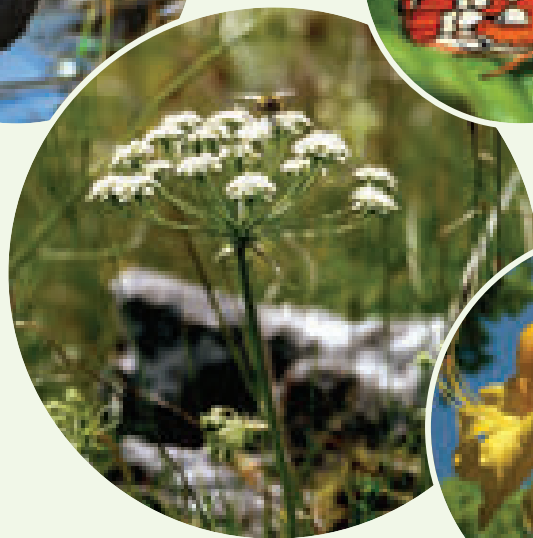
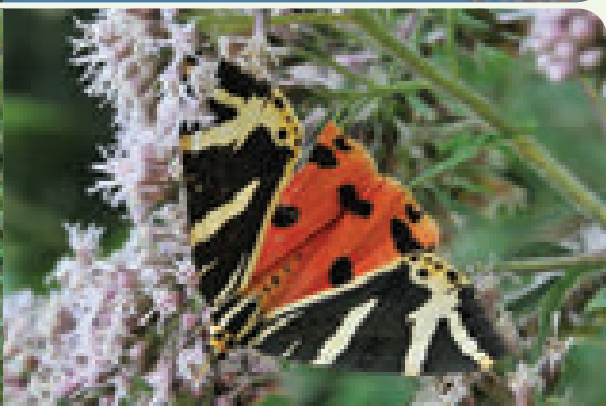
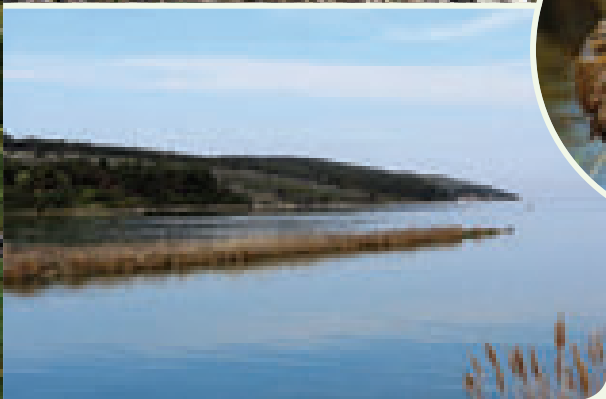
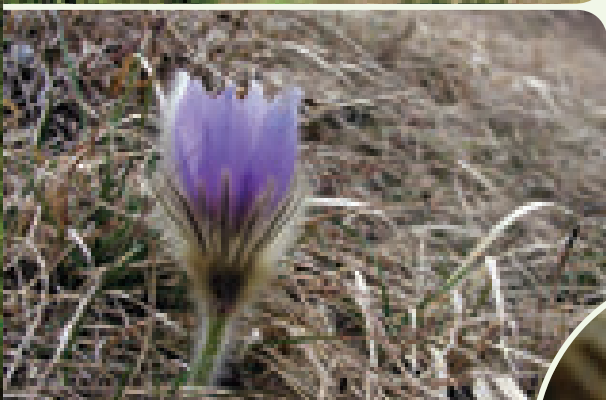

Kaj je Natura 2000

Evropska **Direktiva o pticah** je bila sprejeta leta 1979. Njen cilj je zaščititi prostoživeče ptice in njihova najpomembnejša življenjska okolja. Varuje tudi ptice selivke – ne le njihovih gnezdišč, temveč tudi njihova prezimovališča in preletne poti.

Varovanju ptic je sledilo tudi varovanje drugih rastlinskih in živalskih vrst. Zato je bila leta 1992 sprejeta evropska **Direktiva o habitatih**, ki določa merila za varstvo redkih, ogroženih ali endemičnih vrst prostoživečih živali in rastlin ter habitatnih tipov.

Obe direktivi skupaj tvorita okvir EU varstva narave – **omrežje Natura 2000**. S pomočjo določil obeh direktiv v Evropi varujemo več kot 1000 redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst ter 200 habitatnih tipov na njihovem celotnem naravnem območju.

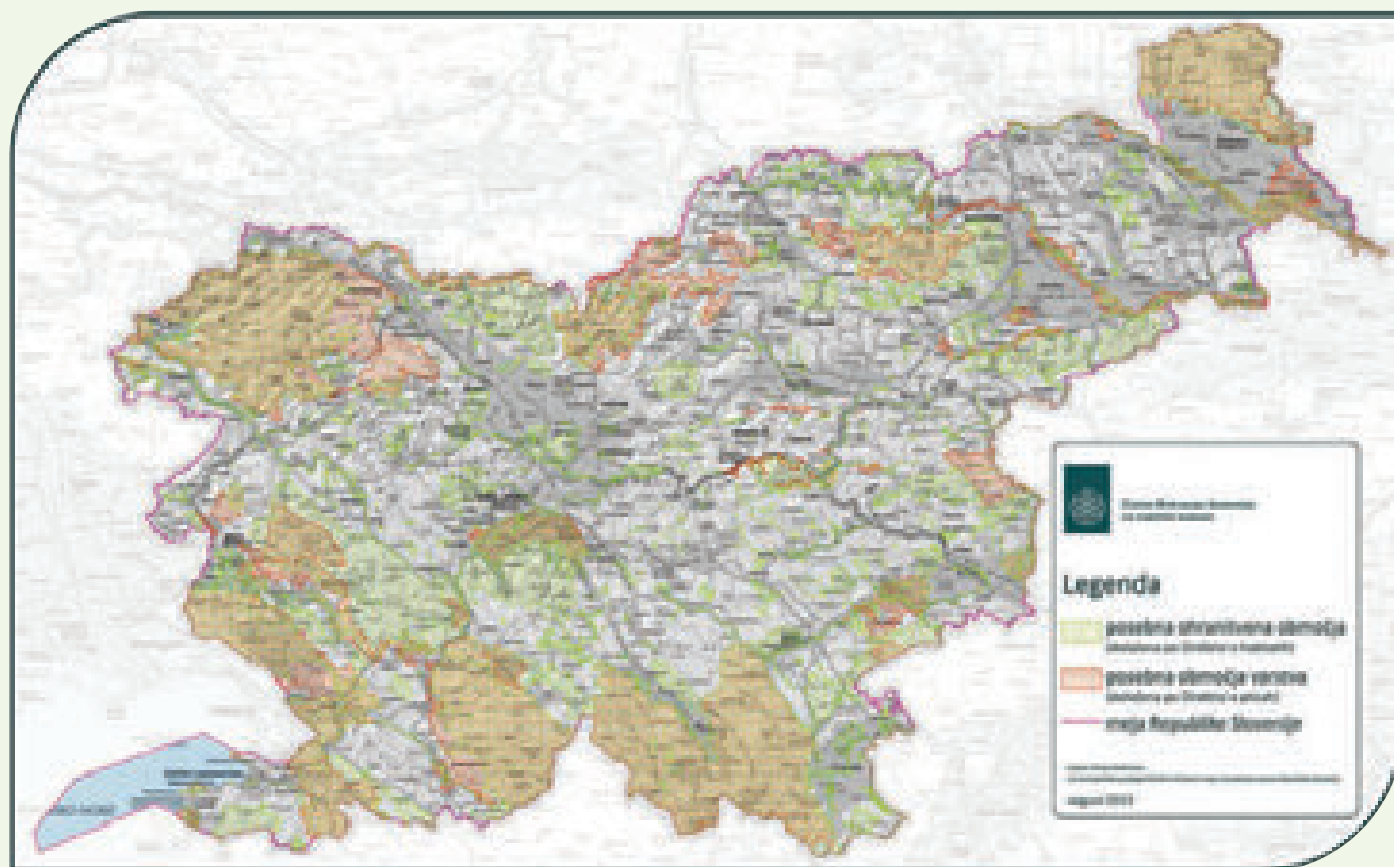
Območja Natura 2000 v Evropi

Do leta 2014 je bilo v Evropi opredeljenih več kot 26.000 območij Natura 2000. Pokrivajo skoraj 18 % ozemlja Evrope, pomemben pa je tudi delež morskih območij. Območja Natura 2000 niso le zatočišče ogroženih vrst, saj ohranjajo ustrezne življenjske razmere tudi za številne druge vrste.

Mreža območij Natura 2000 je ključni element zelene infrastrukture v Evropi, naravni kapital naše in vseh prihodnjih generacij.

Območja Natura 2000 v Sloveniji

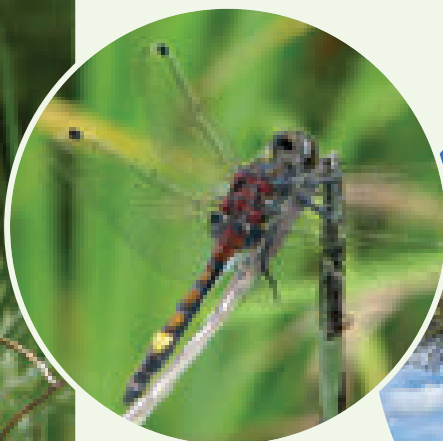
*Slovenija se po poznavanju Nature 2000 uvršča v sam evropski vrh, kar kažejo rezultati Eurobarometra. Za Naturo 2000 je slišalo 62 odstotkov Slovencev (povprečje Evropske unije je 27 odstotkov). Slovenci smo na prvem mestu glede prizadevanj za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Kar 92 odstotkov vprašanih Slovencev pravi, da si prizadevajo ohranjanju naravo (povprečje Evropske unije je 71 odstotkov).**

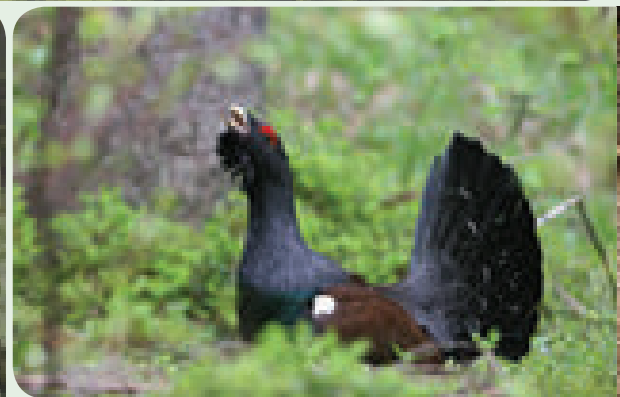
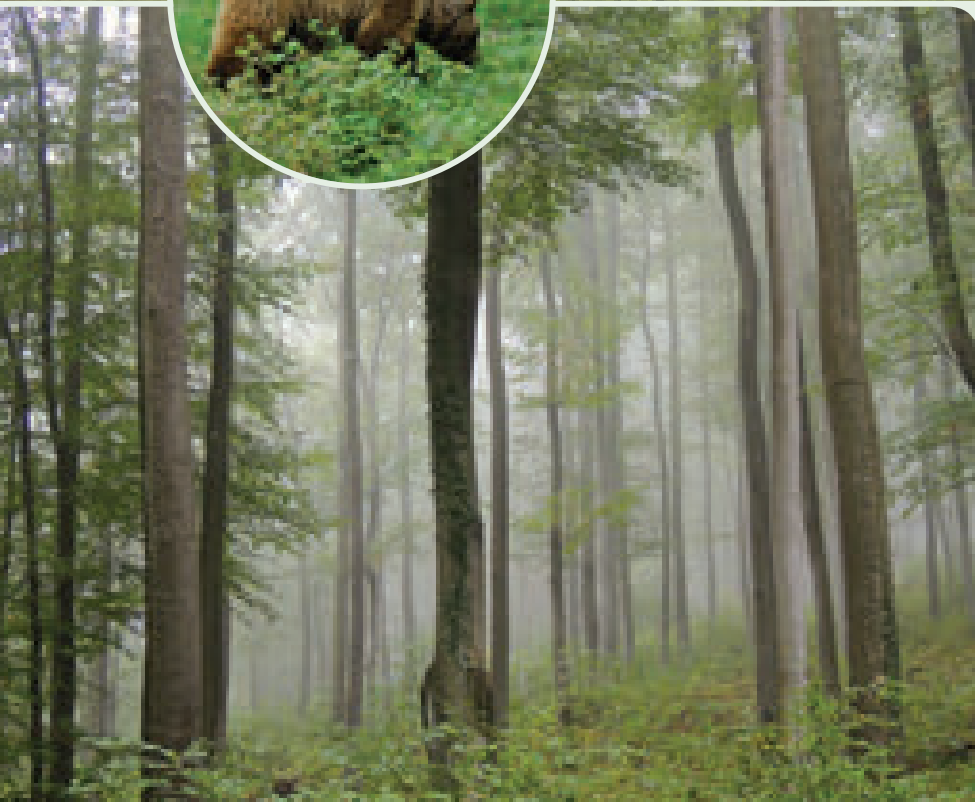
**Vir: Attitudes towards biodiversity (Flash Eurobarometer 379), 2013*

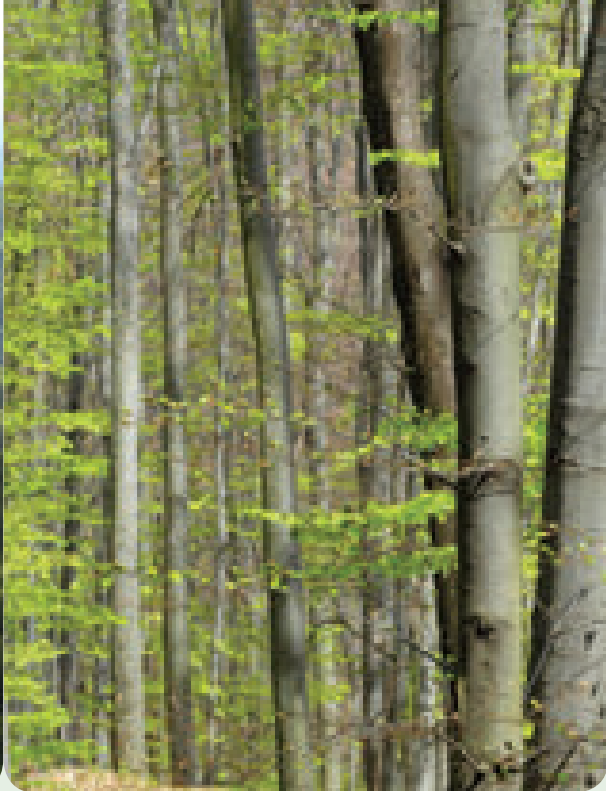
Slovenija je prva območja Natura 2000 razglasila ob vstopu v Evropsko unijo leta 2004. **Danes imamo v Sloveniji 354 območij**, od tega jih je **323 določenih na podlagi Direktive o habitatih in 31 na podlagi Direktive o pticah**.

V omrežju Natura 2000 v Sloveniji varujemo **114 rastlinskih in živalskih vrst, 60 habitatnih tipov**. Varujemo pa tudi **119 ptičjih vrst**, opredeljenih po Direktivi o pticah.

Območja Natura 2000 **pokrivajo 37 odstotkov površine Slovenije, kar je največ v Evropski Uniji**. Območja, določena po Direktivi o habitatih, se pogosto prekrivajo z območji, določenimi po Direktivi o pticah.

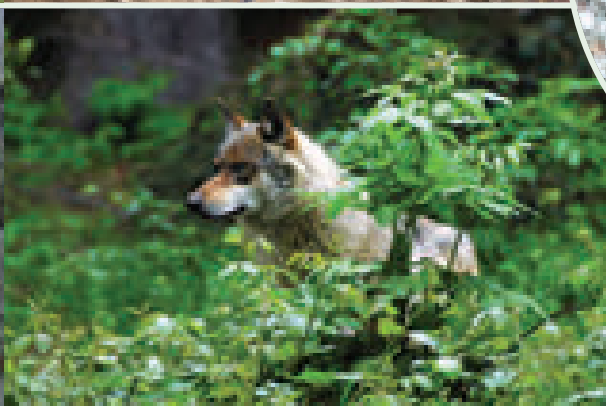
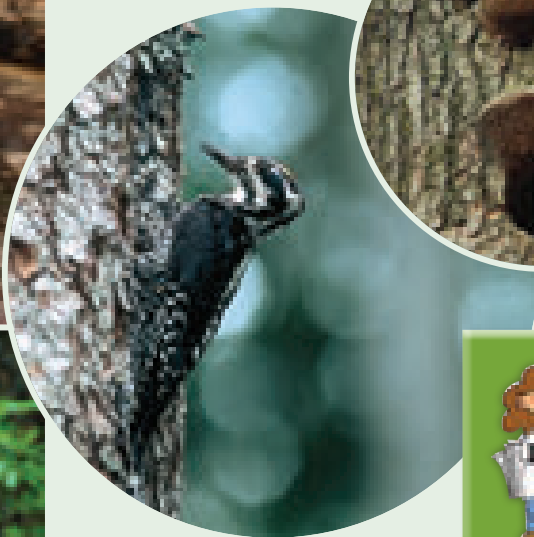
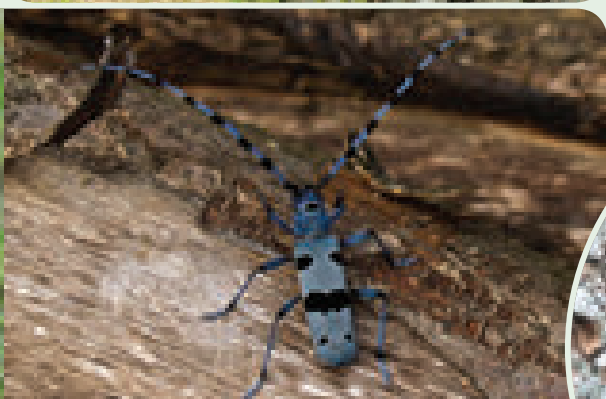
Gozdovi

Slovenijo lahko poimenujemo tudi »dežela gozdov«. Po gozdnatosti sodimo v sam evropski vrh, takoj za Švedsko in Finsko. Gozdovi pokrivajo dobrih 58 % površine Slovenije.

Več kot 70 % območij Natura 2000 predstavljajo gozdovi. Večinoma so to bukovi, jelovo-bukovi in bukovo-hrastovi gozdovi. V njih še živijo nekatere redke in ogrožene ptice, hrošči in druge živali. Mogočni snežniški, javorniški in kočevski gozdovi so življenjski prostor risa, volka in medveda.

Človek gozdove izkorišča od davnine do današnjih dni za kurjavo ter za pridobivanje lesa, naravnega materiala, od katerega so odvisne številne gospodarske panoge. A gozdovi nam dajejo še veliko več. Tu živi divjad, rastejo gobe, nabiramo borovnice in druge gozdne sadeže.

Gozdovi so območja za turizem in rekreacijo, ščitijo vodne vire ter prispevajo k večji biotski pestrosti. Zato je nadaljevanje dosedanjega načrtovanja in gospodarjenja z gozdovi ključno za ohranitev tega naravnega bogastva.

Uporabljam recikliran papir, dokumentov ne tiskam po nepotrebnem oz. izberem dvostranski tisk.

Mozaična kulturna krajina

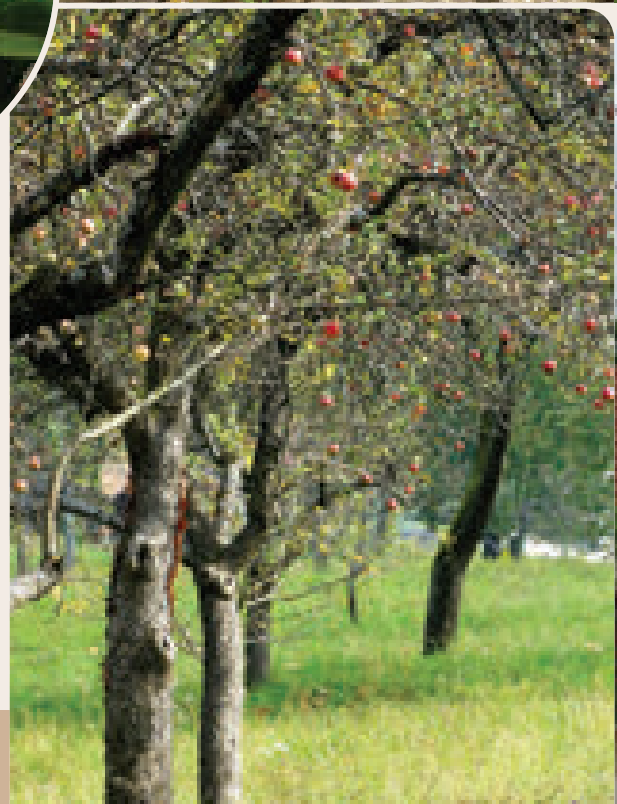
Kulturno krajino, kjer se prepletata narava in delo človeških rok, sestavlja mozaik travnikov, sadovnjakov, mejic in njiv. Tradicionalni načini kmetovanja vzdržujejo in ohranjajo mnogo izjemnih življenjskih okolij, ki so dom številnih živalskih in rastlinskih vrst. Sadovnjaki zagotavljajo dom žuželkam in pticam, travniki pticam in metuljem, potoki, mlake in kali pa dvoživkam.

*Jem lokalno in
sezonsko pridelano
hrano, podpiram
lokalne proizvajalce.*

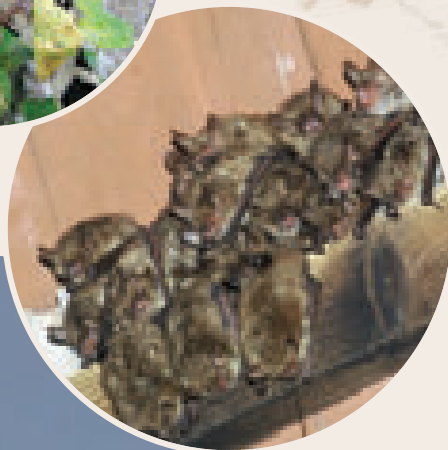
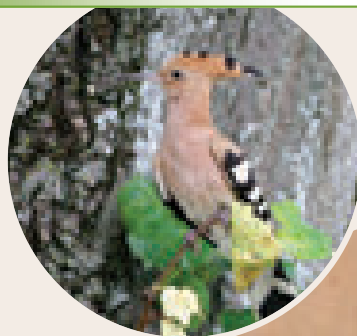
V današnjem času se spet vračamo v bolj trajnostne oblike kmetovanja, vedno bolj cenimo sezonsko in lokalno pridelano sadje in zelenjavo. Vedno manj nam je pomemben videz domačega pridelka in vedno več nam pomeni zdrava in varna hrana. Zato spodbujamo prilagoditve kmetijskih praks, s katerimi iščemo vzajemne pozitivne učinke pridelave zdrave in kakovostne hrane na eni ter ohranjanje narave in naravnih virov na drugi strani.

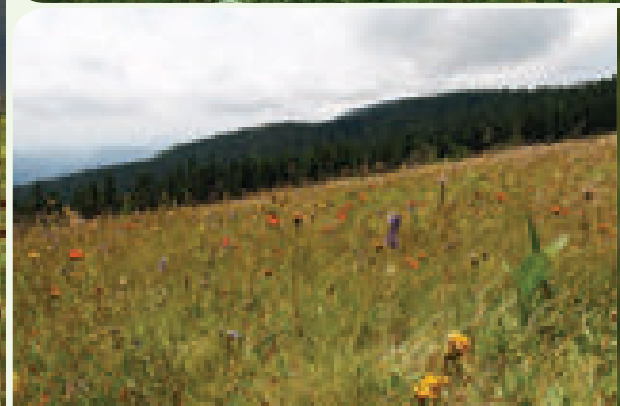
Natura 2000 v naseljih

Na električnih drogovich in strehah hiš si gnezda spletajo štoklje, v odprtih podstrehah cerkva pa mladiče kotijo netopirji. Brez njih bi bilo v okolici naših domov več komarjev in drugih žuželk.

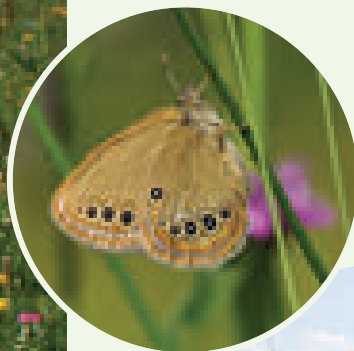
Okoli svojega doma ne nameščam nepotrebnih luči. Svetilke so obrnjene navzdol, ko pa osvetlitve ne potrebujem, luči ugasnem.

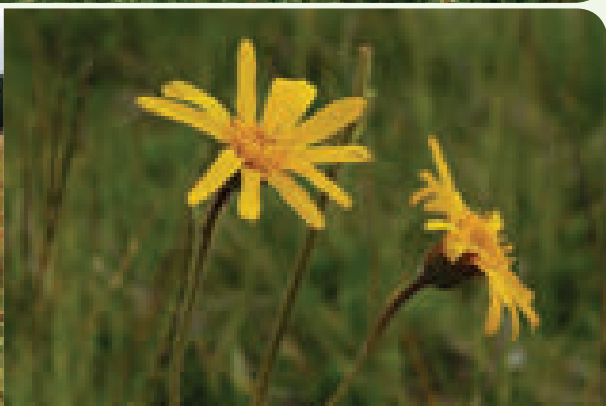

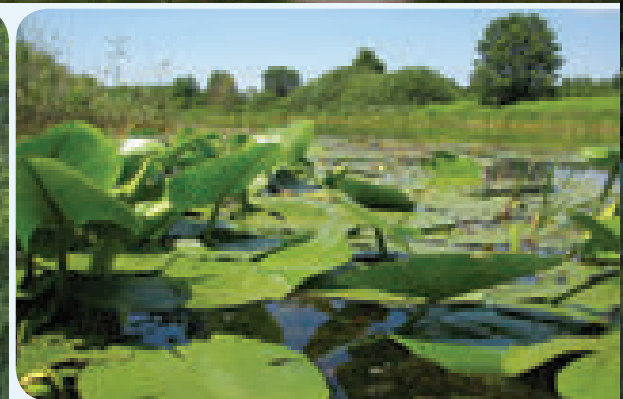
Travniki

Številna območja Natura 2000 so za naravo dragocena prav zaradi naravi prijaznih načinov kmetovanja na teh območjih, s katerim kmetje vzdržujejo ekstenzivno gojene in pozno košene travnike ter vlažna travišča. Tako suha kot vlažna travišča so prijazen dom ogroženih vrst metuljev in ptic. A brez redne košnje bi se ti travniki zarasli, prerasel bi jih gozd in s tem bi izginila gnezdišča kosca in drugih travniških ptic, domovi metuljev in drugih žuželk.

S trajnostno kmetijsko rabo ne ohranjamo le vrst in življenjskih prostorov v kmetijski kulturni krajini. Zagotavljamo tudi zdrav in stabilen ekosistem za pridelavo kakovostne hrane, ki je manj obremenjen s pesticidi. Ohranjeni ekosistemi se tudi bolje prilagajajo podnebnim spremembam.

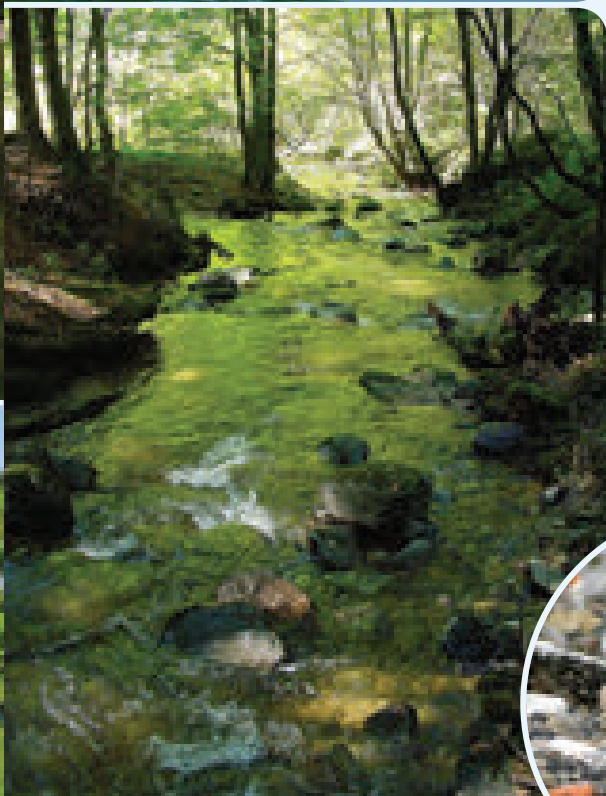
Reke, jezera in mrtvice

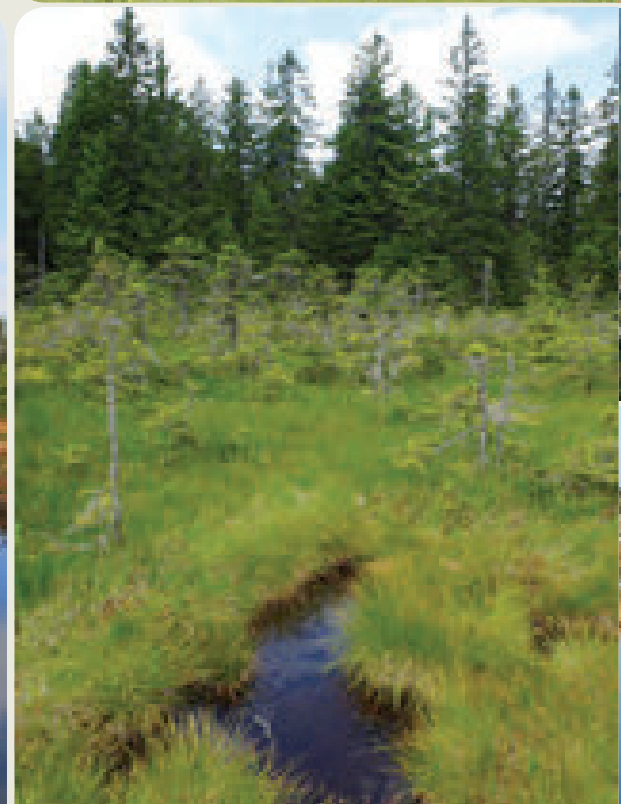
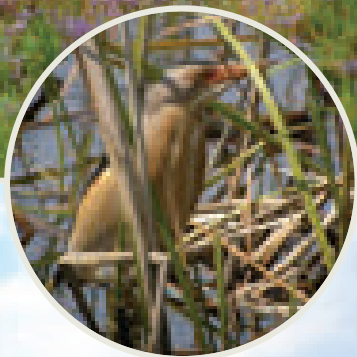
Nedvomno so vode eno naših najpomembnejših naravnih bogastev. Razvejena mreža rek, potokov ter jezer (naravnih in umetnih) daje Sloveniji videz vodnate dežele.

Vode imajo velik okoljski in ekonomski pomen, ne smemo pa zanemariti tudi socialnega in kulturnega vidika voda. A naša ravnanja tega vedno ne izkazujejo. S prekomerno rabo, onesnaževanjem in poseganjem v obrežni prostor smo prizadeli številne reke, potoke in jezera.

Z uporabo čistil in praškov ne pretiravam. Če je le mogoče, uporabljam naravna čistila, kot sta kis in soda bikarbona.

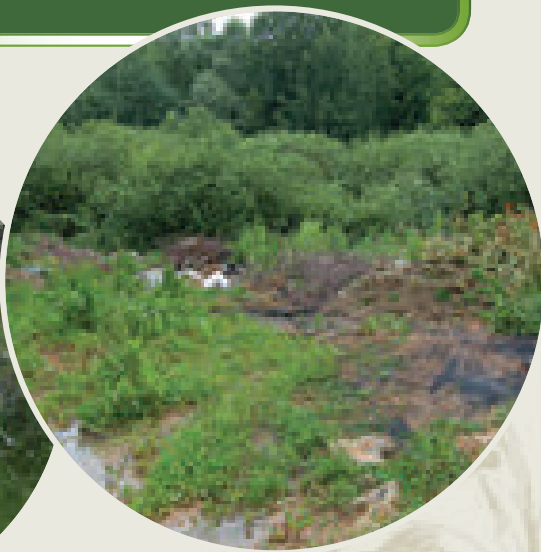
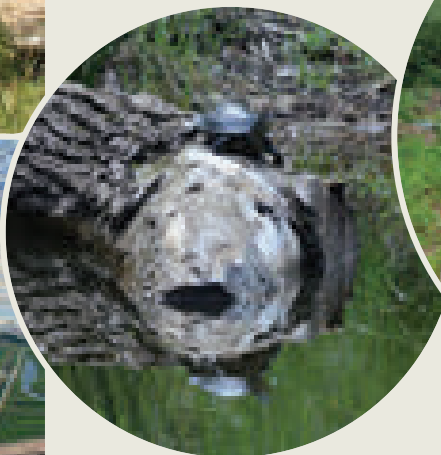
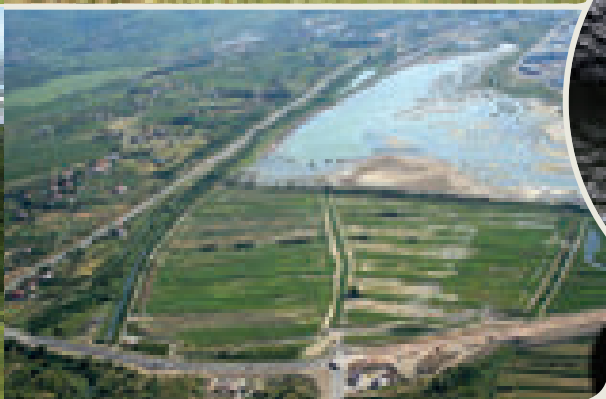

Močvirja in barja

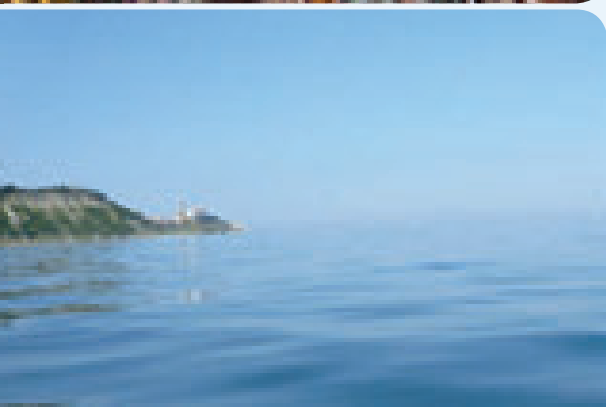
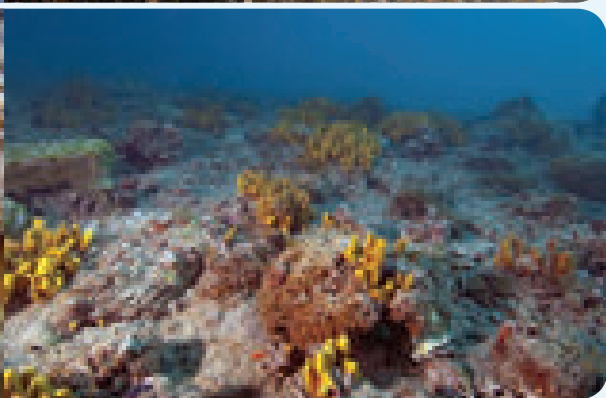
Bogastvo rek in jezer dopolnjujejo številna mokrišča – barja, mrtvice, kali, poplavni gozdovi. Ker omogočajo življenje mnogim vrstam rastlin in živali, radi rečemo, da so zibelka biotske raznovrstnosti. A mokrišča opravljajo še druge pomembne naloge – zadržujejo vodo, s tem preprečujejo poplave in suše ter blagodejno vplivajo na okoliško klimo. Rastline čistijo vodo. Mokrišča so tudi učilnica v naravi.

V preteklosti smo nekatera mokrišča izsušili, zasuli, pozidali ali drugače uničili.

Sečoveljske in Strunjanske soline ter druga obalna mokrišča so življenjski prostor slanoљjubnih rastlin. Tu živijo in prezimujejo številne ptice, ki si v mulju iščejo hrano. Nekatera obalna mokrišča so bila v preteklosti izsušena, zasuta ali drugače uničena. Danes jih obnavljamo in vzdržujemo, da lahko vnovič gostijo za obalni pas značilne rastlinske in živalske vrste.

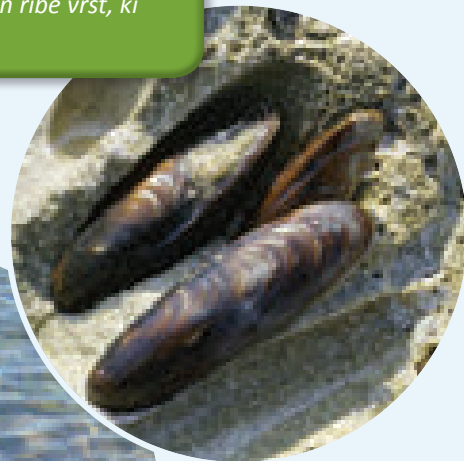

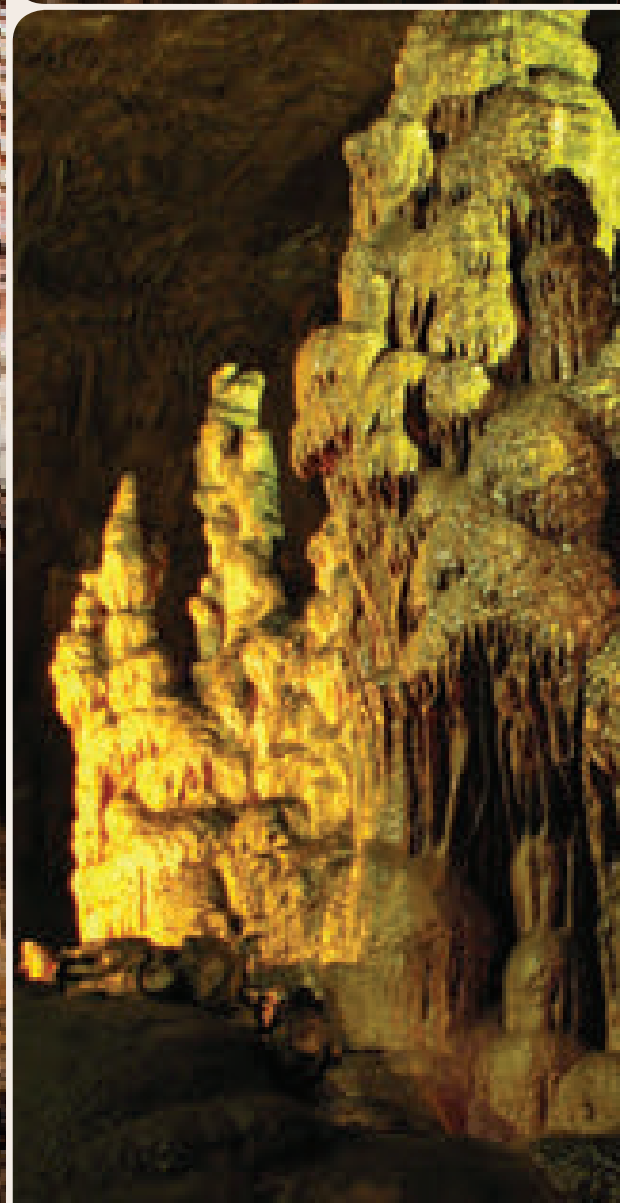
Podvodni svet

Čeprav imamo bolj malo morja in morskega obrežja, pa se lahko pohvalimo s podvodnim travnikom pozejdonovke med Žusterno in Izolo. Gre za ostanek nekdanj pogostega življenjskega okolja na morskem dnu Tržaškega zaliva. Travniki pozejdonovke so življenjski prostor številnih morskih organizmov, šopi morske trave pa s svojim gibanjem upočasnijo valovanje in zmanjšajo delovanje morja na morsko obrežje.

Morske datlje ljudje nabirajo tako, da razbijajo skale, v katerih živijo, in s tem škodijo morskemu okolju. Zato ne jem morskih datljev. Uživam le školjke in ribe vrst, ki niso zavarovane.

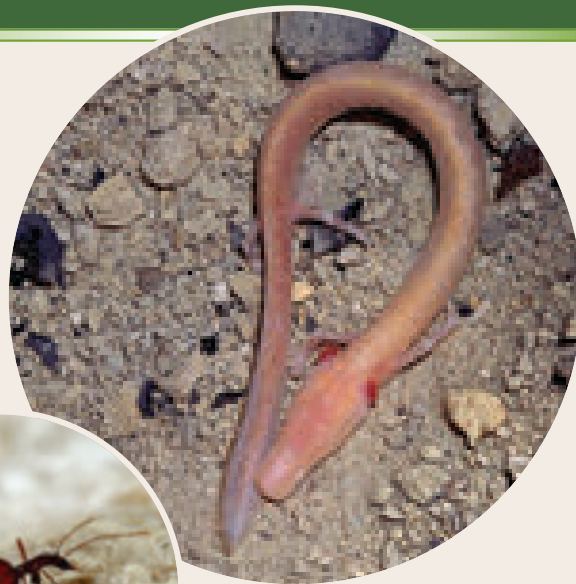

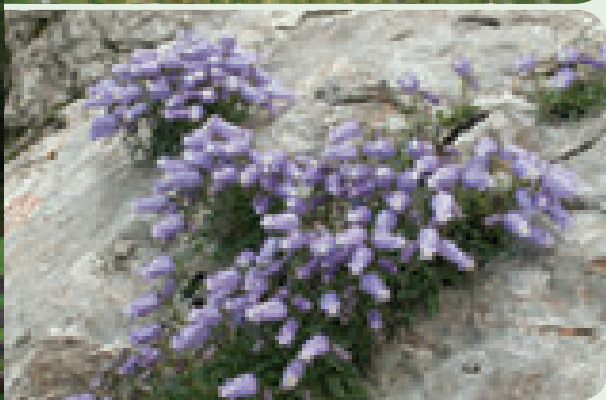
Jamski svet

Slovenija slovi po številnih kraških jamah. V registru jih je vpisanih že več kot 10.000. Te poleg jamskega okrasja skrivajo tudi zanimivo in ranljivo jamsko življenje. Poleg človeške ribice in hrošča drobnovratnika najdemo še številne jamske živali, prilagojene življenju v temi. Jame so tudi pomembna prezimovališča in kotišča netopirjev.

Človeška ribica, ki jo imenujejo tudi močeril ali proteus, je prva jamska žival, o kateri so pisali znanstveniki. V dolžino meri 25 do 30 cm in je največje jamsko bitje na svetu. Je tipična jamska žival – slepa in brez temnega kožnega barvila.

Skalovja in gorski svet

Gorski svet zaznamujejo ruševje, travišča nad gozdno mejo in melišča. Življenjske razmere so tu zelo zahtevne, a nekaterim rastlinam in živalim se je tem razmeram uspelo prilagoditi.

*Pri rekreaciji v naravi
ne motim živali in ne
uničujem rastlin.
Ne zapuščam urejenih
poti. Lepote narave
shranim za spomin
v fotoaparatu.*

Skalovja niso le visoki bloki skal in kamenja. Tu najdemo čudovite rastline, ki jim uspeva živeti na revnih tleh v neprijaznih razmerah. Skalovja in previsne stene so dom orlov, sokolov, uharic in skalnih lastovk. Sobivanje s športnimi in rekreacijskimi dejavnostmi človeka je sicer mogoče, a jih je treba časovno in prostorsko prilagoditi.

*V skalnih stenah Kraškega roba
gnezdi naša največja sova -
velika uharica.*

Grožnje območjem Natura 2000

Ljudi in biotsko raznovrstnost čedalje bolj ogrožajo podnebne spremembe in vztrajna širitev invazivnih tujerodnih vrst. Podnebne spremembe povzročajo škodo oz. siromašijo biotsko raznovrstnost. Zato je še posebej pomembno, da ohranimo ekosisteme zdrave, saj zdravi in vitalni ekosistemi lažje kljubujejo podnebnim spremembam.

Naravo ogrožata tudi onesnaževanje in pretirano ali netrajnostno izkoriščanje naravnih virov. Nekatere vrste ogroža tudi opuščanje (tradicionalne) rabe zemljišč.

Tujerodne vrste so k nam prišle z razvojem mednarodne trgovine in turizma. Nekatere v tekmi z domačimi vrstami zmagujejo in povzročajo težave v kmetijstvu, zdravstvu, ribištvu in drugih panogah človekovega delovanja. Še posebej uspešne so na degradiranih območjih.

V boju z invazivnimi tujerodnimi vrstami je bolj uspešna preventiva kot kurativa.

Akvarijskih rib, želv in rastlin nikoli ne odnesem v naravo. Tam odjedajo hrano in prostor domačim vrstam.

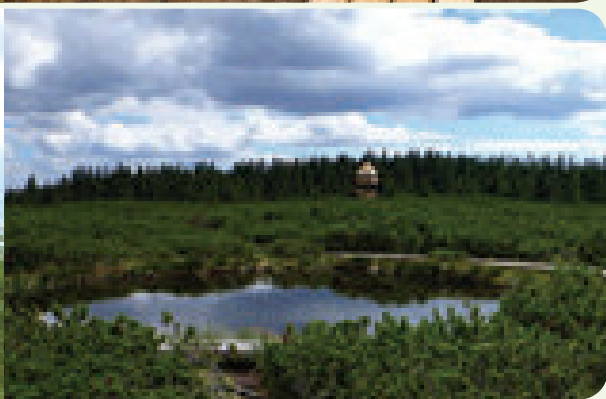

Kaj nam daje narava

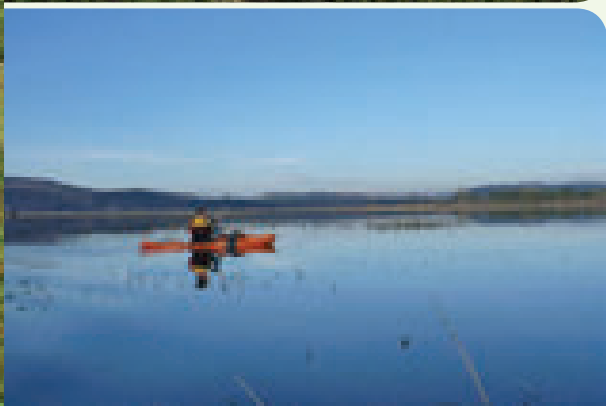
Kakšna je cena oprashaevanja sadnega drevja? Kakšna je cena prečiševanja voda? Kakšna je cena prepreevanja poplav? Kakšna je cena vlaženja in hlajenja v vroih poletnih dneh?

Omrežje Natura 2000 ne ohranja le biotske raznovrstnosti, zagotavlja tudi celo vrsto ekosistemskih storitev za družbo. Gozdovi izboljšujejo kakovost zraka in tal. Ohranjena mokrišča blažijo vplive obilnih padavin, saj delujejo kot rezervoarji za vodo. Polnijo se ob večjih padavinah, vodo zadržujejo, v vroini in suši pa blažijo temperaturna nihanja.

Območja Natura 2000 imajo dober potencial za oddih in rekreacijo, turisti pa s svojo porabo podpirajo lokalne ponudnike. Ankete kažejo, da vsaj 30 % Slovencev svoj oddih želi preživljati v neokrnjeni naravi, prav tako več kot 30 % tujih turistov prihaja v Slovenijo zaradi lepote pri nas še ohranjene narave. Tako so številna delovna mesta vezana na ohranjeno naravo, ki jo zagotavlja tudi omrežje Natura 2000.

Lovrenška jezera so magnet za obiskovalce, letno jih obiše prek 30.000 obiskovalcev. Ohranjanje in trajnostna raba (turizem, les, divjad in gozdni sadeži, zadrževanje vode) prinašajo trikrat več prihodkov na leto, kot bi jih nespametno izkoriševanje (pretirano sekanje, kopanje šote), ki bi zaloge izčrpalo že v petih letih.

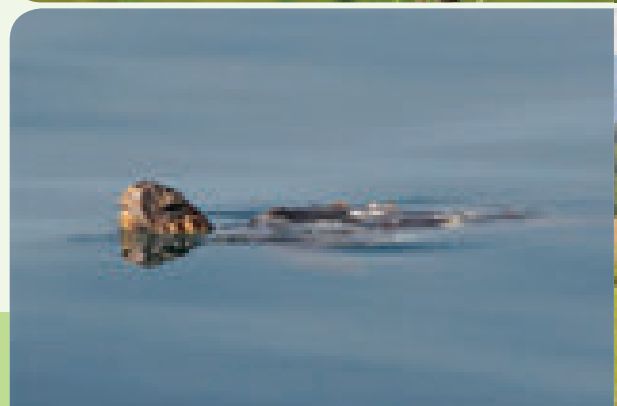
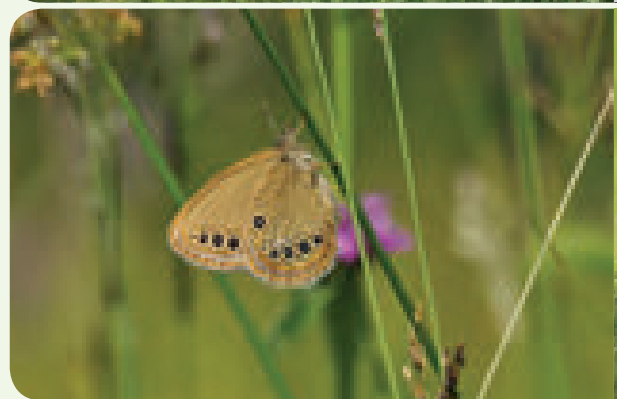
Morska varovana območja pozitivno vplivajo na število rib. Drugod smo jih že izlovili do skrajnih meja. Oceani imajo pomembno vlogo pri shranjevanju ogljika, zato blažijo tudi podnebne spremembe.

Ohranjena narava je naložba, iz katere dobiva družba številne dobrine, in z njo je treba ravnati tako, da se naložba ohranja in plemeniti. Zato mora upravljanje teh območij temeljiti na vzdržnem principu, ki omogoča tako pridobivanje dobrin kot ohranjanje območij Natura 2000 v dobrem stanju.

V okolici hiše postavim
gnezdilnice za ptice
in netopirje ter
domovanja za žuželke.

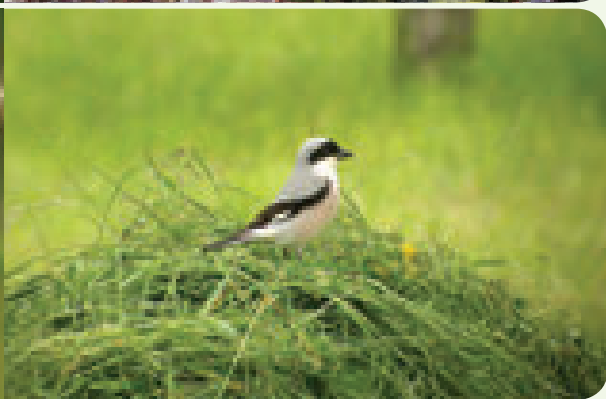
Upravljanje območij Natura 2000

Da bi lahko v celoti izkoristili potenciale Nature 2000, je pomembno, da so v upravljanje vključeni vsi zainteresirani deležniki.

Natura 2000 ne uvaja novih sistemov in novih praks. Narava je na teh območjih v veliki meri ohranjena zaradi aktivnosti v preteklosti. Zato je danes v večini primerov treba le nadaljevati z obstoječimi praksami (kmetovanje, gozdarjenje), ali pa so potrebne le manjše prilagoditve obstoječih dejavnosti, če želimo zagotoviti, da bo raba zemljišč združljiva s cilji ohranjanja narave.

Košenje travnikov nekaj tednov kasneje omogoči, da se mladiči ptic, ki gnezdiijo na travniških tleh, operijo, okrepijo in se tako izognejo nevarnosti kosilnice.

Na nekaterih območjih pa so potrebni tudi večji ukrepi. Tu se moramo odločiti za spremembe, s katerimi preprečimo nadaljnje propadanje življenjskih okolij, ali pa jih s pomočjo renaturacije povrnemo v nekdanje ugodno stanje.

*Škocjanski zatok - primer
uspešne obnove mokrišča*

Zmeraj je ključno, da ljudje, ki živijo in delajo na območjih Natura 2000, sodelujejo pri sprejemanju odločitev o dolgoročnem upravljanju teh območij. Lastniki zemljišč, lokalne skupnosti, vladni organi, industrija, planinci, kolesarji in druge rekreativne skupine, naravovarstveniki in posamezni državljani – vsi imamo pomembno vlogo pri uspešnosti Nature 2000 ter pri preprečevanju izgube biotske raznovrstnosti.

Človek je sestavni del narave. Sodelovanje med naravo in človekom je zato nepogrešljivo.

Večina območij iz omrežja Natura 2000 je dragocena ravno zaradi načina njihovega dosedanjega upravljanja. Zato je pomembno zagotoviti, da se bodo tradicionalne dejavnosti (npr. ekstenzivno kmetovanje) nadaljevale tudi v prihodnosti.

Udeležujem se prostovoljnih akcij odstranjevanja invazivnih vrst, čiščenja zaraščenih površin ter odstranjevanja smeti.

Narava je naš oddih, užitek in navdih.

Spremljanje stanja na območjih Natura 2000

Da bi lahko ovrednotili, kako uspešno smo varovali naravo z omrežjem Natura 2000, je treba redno spremljati stanje vrst in habitatnih tipov. Vsakih šest let Evropska komisija terja od držav članic, da ji poročajo o stanju vrst in habitatnih tipov v svojih državah ter o ukrepih za njihovo ohranitev. Komisija nato te podatke preuči na širši, t.i. biogeografski ravni. Določi stopnjo ohranjenosti posamezne vrste ali habitatnega tipa, ki ga z Naturo 2000 varujemo. Takšna analiza pokaže uspešnost dosedanjega dela in pomaga določiti aktivnosti za varstvo vrst, ki še niso v dobrem ohranitvenem stanju.

Najnovejši podatki Evropske okoljske agencije kažejo, da gre vrstam in habitatom v Sloveniji bolje kot v večini drugih držav. Pri nas ima t.i. ugodno stanje ohranjenosti 28 odstotkov vrst in skoraj polovica habitatnih tipov.

Na ravni Evropske unije so podatki bistveno slabši, saj je v neugodnem stanju ohranjenosti kar 60 % varovanih vrst in 77 % habitatnih tipov.

**Vir: EEA SOER 2015 — The European environment — state and outlook 2015*

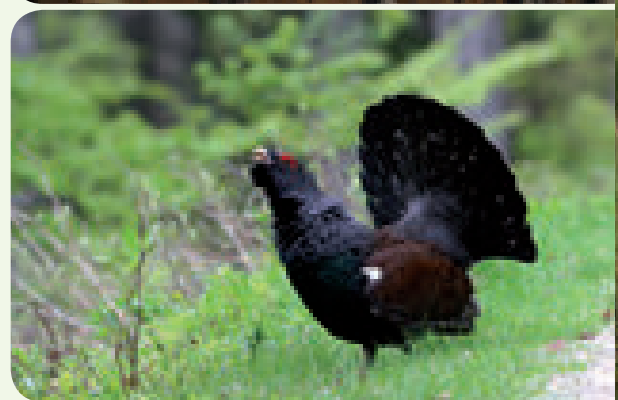

Razvoj z naravo - presoje vplivov

Direktivi o pticah in habitatih sta bili uvedeni za zaščito biotske raznovrstnosti. Skupaj zagotavljajta celostno ekološko omrežje Natura 2000. Zato moramo na teh območjih za vse nove načrte in projekte presojsati njihov vpliv na vrste in habitatne tipe, ki jih z Natura 2000 tu varujemo.

Zakonodaja spodbuja investitorje in nosilce dejavnosti, da na teh območjih še posebej pazljivo načrtujejo in opravljajo svoje aktivnosti ter jih časovno ali prostorsko prilagodijo tako, da ne škodujejo naravi.

Manj kot četrtnina planov in posegov je takšnih, da potrebujejo podrobnejšo presojo njihovega morebitnega negativnega vpliva na naravo ter določitev ukrepov za omilitev posledic njihove izvedbe.

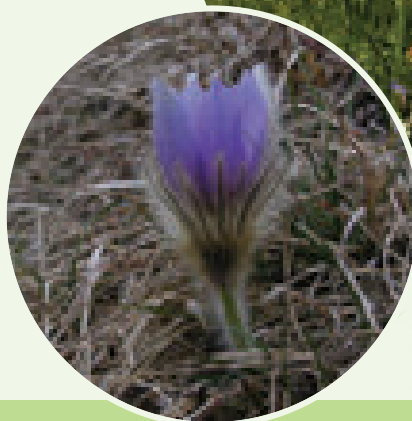

Slovenijo odlikuje ohranjena narava. To dokazuje tudi največji delež Nature 2000 med vsemi članicami Evropske unije. Da je narava velik kapital, se zavedamo čedalje bolj. Z varovanjem narave pa bogastvo rastlinskih, živalskih vrst in habitatnih tipov v Evropi ohranjamo tudi za naslednje rodove.

Narava nam ponuja številne dobrine - hrano, čisto vodo, svež zrak, zdravo zemljo in še mnogo več. Močvirja so naravni obrambni zid pred poplavami, saj kot gobe vpijajo viške vode. Robovi, poraščeni z močvirnim rastlinjem, pomagajo prečistiti umazano vodo. Obvodno rastje varuje kmetijske površine pred erozijo. Čebele, čmrlji in metulji oprahujejo kmetijske pridelke, šotna barja, oceani in gozdovi pa naravno vežejo ogljikov dioksid, ki je glavni vzrok za globalno segrevanje.

Mnogi, ki živijo v urbanih okoljih, v naravi najdejo sprostitev in mir. To pa blagodejno vpliva na naše zdravje in dobro počutje.

Projekt SI Natura 2000 upravljanje

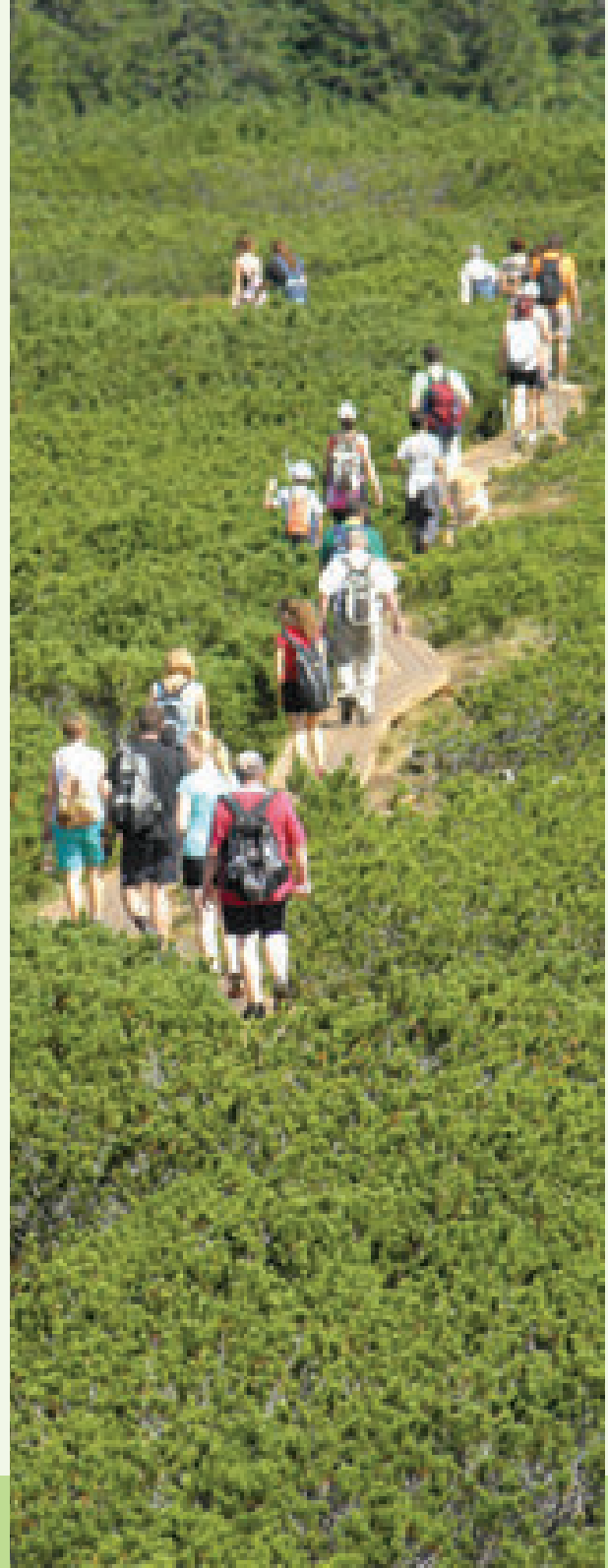
Projekt »Program upravljanja z območji Natura 2000 v Sloveniji 2014–2020 - SI Natura 2000 upravljanje« je financiran s programom LIFE +. Glavni cilj projekta je priprava Programa upravljanja z območji Natura 2000 v Sloveniji za obdobje 2015 -2020. Program je sprejela Vlada Republike Slovenije in daje obvezna izhodišča za upravljanje z območji Natura 2000 za prihodnje finančno obdobje 2014–2020. Program je podlaga za pripravo prednostnega akcijskega okvirja, ki bo osnova za financiranje območij Natura 2000 iz 8. člena Direktive o habitatih.

Poleg tega so s Programom upravljanja določeni prednostni projekti za doseganje ciljev območij Natura in za izkoriščanje priložnosti območij Natura 2000 za lokalni in regionalni razvoj, delovna mesta in gospodarsko rast ter ohranjanje kulturne dediščine. Pri tem se upoštevajo gospodarske, socialne, kulturne in demografske značilnosti ter načela trajnostnega razvoja. Program je tudi podlaga za črpanje sredstev Evropske unije. Postavlja namreč izhodišče za izpolnjevanje dveh prednostnih naložb v Operativnem programu za uresničevanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014 -2020 in integriranih projektov LIFE.

Še vedno ne vemo vsega. Zato na območjih Natura 2000 izvajamo dodatne raziskave, ekspertize, pridobivamo podatke iz monitoringov za živalske in rastlinske vrste ter habitatne tipe. Program zastavlja dejavnosti za dopolnitev našega znanja.

Nosilni partner: Ministrstvo za okolje in prostor

Partnerji projekta: Zavod RS za varstvo narave, Zavod za gozdove Slovenije, Zavod za ribištvo Slovenije, Inštitut za vode Slovenije in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije.

Natura 2000 in Slovenia and SI Natura 2000 management project

Natura 2000 is the cornerstone of EU nature conservation policy. It is an EU wide network of nature protection areas established under the 1992 Habitats Directive.

The aim of the network is to provide for the long-term survival of Europe's most valuable and threatened species and habitats. It is comprised of Special Areas of Conservation (SAC) designated by Member States under the Habitats Directive, and also incorporates Special Protection Areas (SPAs), which they designate under the 1979 Birds Directive.

Wild plants and animals and their habitats that are rare or endangered in Europe require protection. The main objective of the network is to conserve valuable biodiversity for future generations.

A particular characteristic of Slovenia is its great diversity of animal and plant species in a small area, and its well-preserved nature.

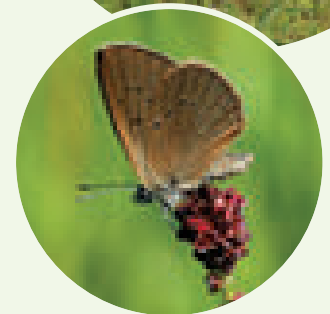
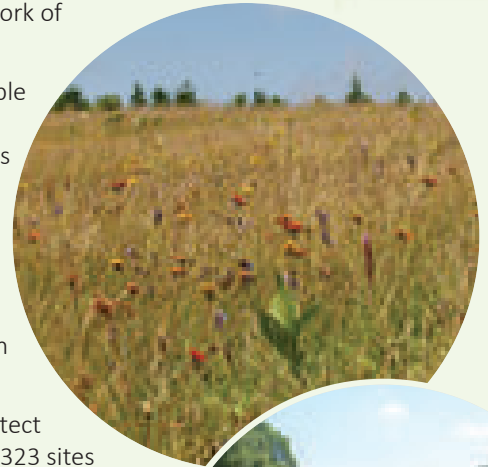
In April 2004, Slovenia designated the Natura 2000 sites and undertook to suitably protect them. The network was enlarged in 2013. It defined 31 sites for bird conservation and 323 sites for the conservation of habitat types and species. The sites are home to 114 threatened plant and animal species and 60 habitat types protected by the Habitats Directive and 122 species protected by the Wild Birds Directive.

Slovenia has designated 354 Natura 2000 sites: 323 according to the Habitats Directive and 31 according to the Wild Birds Directive.

Total area of Natura 2000 sites is 7,683 km² (7,677 km² terrestrial, 6 km² marine). The sites in total encompass 37% of the country, which is the highest rate in EU.

Two thirds of sites are forested, a substantial part consists of areas with little vegetation (mainly rock walls), just under a tenth are areas above the tree line, and there are also notable areas of grasslands. A quarter of the total Natura 2000 sites in Slovenia fall within the Triglav National Park, regional and landscape parks, or are designated as nature reserves or natural monuments.

With regard to the number of protected species and the proportion of its national territory included in the Natura 2000 network, Slovenia is at the very top of the European list.

Natura 2000 Management programme for Slovenia for the 2014-2020 period

(SI Natura 2000 Management)(LIFE11 NAT/SI/880)

The main objective of the project was to prepare the 2014-2020 Natura 2000 Management Programme for Slovenia, which was adopted by the government in 2015.

The project also aims to:

- Integrate measures/solutions from the Natura 2000 Management Programme (2014-2020) into operational programmes for obtaining EU funds (agricultural, structural and cohesion, fisheries, LIFE+);
- Finalise and update the Prioritised Action Framework, as required by Art. 8 of the EU Habitats Directive;
- Analyse the implementation of measures and achieve the objectives from the Natura 2000 Management Programme 2007-2013, as well as using the results to draw up a new programme;
- Communicate measures for Natura 2000 to different stakeholders and target groups, raise their awareness of Natura 2000 and increase the awareness of general public of the importance of the network;
- Identify opportunities within Natura 2000 sites for local and/or regional development, jobs and economic growth;
- Adopt an act (the Natura 2000 Management Programme) that is harmonised with all competent sectors to properly manage the Natura 2000 sites in the country in the 2014-20 period;
- Contribute to the understanding that the Natura 2000 network is also a good opportunity for sustainable development.

Coordinating Beneficiary of the project is Ministry of the Environment and Spatial Planning. Project partners are: Institute of the Republic of Slovenia for Nature Conservation, Fisheries Research Institute of Slovenia, Institute for Water of the Republic of Slovenia, Chamber of Agriculture and Forestry of Slovenia, Slovenia Forest Service.

Kje lahko izvem več

Domače povezave:

Natura 2000: <http://www.natura2000.gov.si/>

Naravovarstveni atlas: <http://www.naravovarstveni-atlas.si/nvajavni/>

Ministrstvo za okolje in prostor: <http://www.mop.gov.si/>

Zavod RS za varstvo narave: <http://www.zrsvn.si/sl/>

Agencija RS za okolje: <http://www.arso.gov.si/>

Tuje povezave:

Evropska komisija, direktorat za okolje: http://ec.europa.eu/environment/nature/index_en.htm

Natura 2000 barometer:

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/barometer/index_en.htm

Publikacije Evropske komisije:

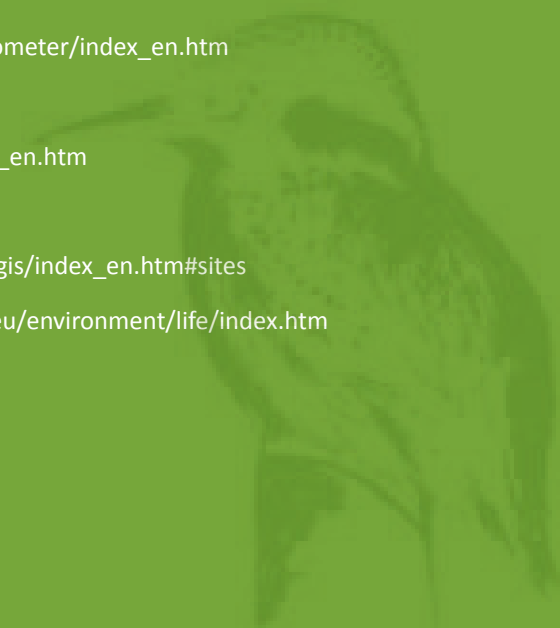
http://ec.europa.eu/environment/nature/info/pubs/paper_en.htm

Spletne strani evropskih držav o Naturi 2000:

http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/db_gis/index_en.htm#sites

Projekti LIFE – financiranje Nature 2000: <http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm>

Evropska okoljska agencija: <http://www.eea.europa.eu/>

Publikacija je nastala v sklopu projekta »Operativni program upravljanja z območji Natura 2000 v Sloveniji 2014-2020 - SI Natura 2000 Upravljanje« (LIFE11 NAT/SI/880) s prispevkom LIFE + finančnega instrumenta Evropske skupnosti.

Vodilni partner projekta je:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Partnerji projekta so:

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARNOST NARAVE

Zavod za
ribištvo
Slovenije

INŠTITUT
ZA VODE
REPUBLIKE
SLOVENIJE

Institute
for Water of
the Republic
of Slovenia

Kmetijsko gozdarsko inšpekcija Slovenije

ZAVOD ZA GOZDOVE
SLOVENIJE